

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2,
tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro
Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA NR.271
din data de 08 august 2012

Dosar nr.: 450/2011

Petiția nr.: 6853/08.12.2011

Petent: B. E.

Reclamat: A. E.

Obiect: Hărțuire la locul de muncă.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

I.1.1. B. E., cu domiciliul în.

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatei

I.2.1. A. E., cu adresa de corespondență la

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

Petenta, îngrijitoare în aceeași clădire în care reclamata este medic susține că este hărțuită de reclamată cu apelativele „țigancă, țiganca dracului și alte derivații sexuale”.

Petenta solicită constatarea și sancționarea părții reclamate, în conformitate cu dispozițiile OG nr.137/200, republicată.

III. Procedura de citare

1. Petenta a fost citată prin adresa nr. 6853/14.12.2011, partea reclamate a fost citată prin adresa înregistrată cu nr. 6965/14.12.2011.

2. La termenul de audieri stabilit pentru data de 19.01.2011, părțile au fost prezente.

IV. Susținerile părților

IV.1. Susținerile petentei

1. Petenta este angajată cu contract de muncă de către Gruparea Medicilor de Familie Baba Novac, pe postul de îngrijitoare. Fișa postului presupune că

trebuie să asigure curățenia dispensarului pe tura sa și a celor 10 cabinete medicale care își desfășoară activitatea, din care face parte și reclamata care este cunoscută ca fiind o persoană recalcitrantă care nu are nici un fel de respect față de pacienți, angajați, colegi și oricine are “ghinionul să intre în contact cu ea”.

2. Petenta susține că este urmărită și înjurată pe holurile clinicii de partea reclamată, îi stinge lumina și o lasă să stea pe întuneric, acuzând-o că îi fură din cabinet, în condițiile în care petenta nu intră în cabinetul părții reclamate.

3. Jignirile pe motiv de etnie pe care le folosește sunt extrem de dure și nu își găsesc locul într-o societate civilizată, iar frecvența cu care i se adresează cu atacuri verbale este extrem de mare.

4. Acuzațiile neadevărate referitoare la faptul că petenta s-ar ocupa cu furtul bunurilor din cabinete, datorită etniei din care face parte, reclamata consideră că toate persoanele de etnie romă fură fără a ține cont de faptul că lucrează pe postul de îngrijitor din anul 2004 și nu s-a constatat lipsa niciunui bun din cabinetele pe care le are în grijă.

5. Reclamata îi interzice accesul în cabinetul său medical pe motivul că petenta se ocupă cu furtul bunurilor din cabinet și în același timp îi reproșează că nu a făcut curat și este denigrată de față cu pacienții și alți medici încercând să găsească motive pentru a o concedia.

IV.2. Susținerile părților reclamate

1. Partea reclamată prin punctul de vedere emis și depus la dosar înregistrat cu nr. 455/30.01.2012, susține că s-a hotărât crearea unei asociații din care reclamata s-a retras și acuzațiile care i se aduc nu sunt fondate.

2. Medicii care fac parte din asociația din care partea reclamată s-a retras se folosesc de petentă învățând-o să-i interzică accesul la sala de tratamente și la sala de vaccinări.

3. Petenta este folosită de către colegii medici ca instrument de răzbunare, învățând-o să-i creeze răutăți de natură a-i știrbi reputația de medic și chiar de a atenta la viața pacienților prin îngrădirea accesului în sala de tratamente și sala de vaccinări, săli în care trebuie să vaccineze copiii, să acorde primul ajutor în caz de nevoie unui pacient cât și de a efectua tratamente pacienților bolnavi cronici.

4. Petenta a fost forțată, folosită ca instrument de răzbunare de către asociația cu care reclamata este în conflict, asociație care este reprezentată de avocatul petentei.

V. Motivele de fapt și de drept.

1. **În fapt**, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD), reține spre analiză prezenta cauză ce privește un posibil comportament ce are menirea de a încălca principiul apărut de OG nr.137/2000, republicată, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, comportament individualizat prin folosirea de către reclamată, a unor cuvinte și expresii jignitoare, umilitoare, la adresa petentei, ce au în vedere apartenența etnică a acesteia – romă.

2. Astfel, precum este reținut în petiția introductivă de procedură, și în punctele de vedere, probatoriu anexat petiției, concluzii scrise, reclamata are un comportament deseori jignitor la adresa persoanelor cu care aceasta intră în contact, la dosar existând inclusiv comentarii ale pacienților, cu privire la comportamentul reclamatei.

3. Colegiul reține că petenta își desfășoară activitatea de îngrijitor, femeie de serviciu, conform contractului de muncă, în cadrul Grupării Medicilor de Familie „Baba Novac” București. Conform fișei postului, aceasta trebuie să asigure curățenia dispensarului și a celor 10 cabinete componente, printre care și cel al reclamatei.

4. Pe fondul unui conflict pe care reclamata îl are cu personalul Grupării, aceasta a ales să o trateze pe petentă, având în vedere apartenența etnică a acesteia. Astfel, reținem că au fost folosite apelative precum *țigancă*, *țiganka dracului*, apelative folosite în scopul de a umili și jigni persoana căreia i se adresează. De asemenea, petenta pune în vedere că aceasta, în cadrul relațiilor de serviciu, în general, are un comportament jignitor și discriminatoriu la adresa petentei.

5. Față de aspectele sesizate, există la dosarul cauzei declarații ale personalului grupării medicale, care vin să demonstreze existența acestor afirmații precum și a comportamentului ce are menirea de a încălca principiul nediscriminării, comportament sesizat în sarcina reclamatei.

6. **În drept**, Colegiul Director reține dispozițiile **Convenției Europene a Drepturilor Omului**, care la **art.14** dispune că *”Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție, trebuie să fie asigurată fără nici un fel de deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”*

7. **Protocolul nr.12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului**, care la **art.1** dispune interzicerea generală a discriminării, respectiv **paragraful 1** *”Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nici un fel de discriminare bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”* și **paragraful 2** *”Nimeni nu va fi discriminat de o autoritate publică, pe baza oricăruia dintre motivele menționate la paragraful 1”*.

8. Astfel, o faptă poate fi considerată discriminatorie, dacă aduce atingere unui drept, oricare dintre cele prevăzute și garantate de tratatele internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională, **dupa cum dispune și O.G. 137/2000, care la art.1 alin.2** prevede că *”Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării, sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi:”; art.2 alin.1* *”..... restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege,”,* precum și **Protocolul nr.12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art.1 alin.1** *”Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege,”*.

9. Reținând, în coroborare cu aceste aspecte, definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin art.2 alin.1 din O.G. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite, cumulativ, elementele constitutive ale art.2. Pentru a ne afla în domeniul de aplicare al art.2 alin.1, deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute la articolul în cauză, deasemenea trebuind să se refere la persoane aflate în situații comparabile dar care sunt tratate în mod diferit, datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat mai sus. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme, pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare, trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folositei sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

10. **Colegiul** reiterează că un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un **criteriu interzis**. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant, în circumstanțe similare sau comparabile. Or, **discriminarea directă** presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai datorită apartenenței acesteia la un grup (de exemplu: origine rasială sau etnică, religie, etc). Din acest punct de vedere discriminarea directă presupune o **legătură de cauzalitate** identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate la persoana care este supusă discriminării.

11. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în art.2 al O.G. 137/2000, republicată, în particular, prin utilizarea sintagmei „**pe bază de**”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, „**pe bază de...**”. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (*tratamentul diferențiat*) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (*origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, etc.*) invocat de către reclamant (**petent**), constituie un factor relevant sau determinant, în acțiunea sau inacțiunea imputată pârâtului (**reclamatului**).

12. Astfel, **natura discriminării**, sub aspectul ei **constitutiv**, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul interzis de lege, invocat în situația persoanei care se consideră discriminată. Același raționament este aplicabil și în cazul **discriminării indirecte**, astfel cum este prevăzut în art.2 alin.3 din O.G. 137/2000, republicată, cu precizarea că **raportul de cauzalitate este indirect**, și cu atât mai mult în cazul **hărțuirii**, așa cum este reglementată în **art.2 alin.5** al ordonanței mai sus menționate. În cazul hărțuirii, **raportul de cauzalitate este direct**, iar acest aspect rezultă din însăși formularea dată de legiuitor, în speță „*comportamentul*

pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convongeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv.”

13. Astfel, Colegiul trebuie să analizeze, din întreg probatoriul depus în cauză, măsura în care poate fi reținut un **raport de cauzalitate direct sau indirect** între faptele imputate și un eventual criteriu invocat, respectiv existența unui raport de analogie sau comparabilitate între persoane în privința cărora s-a indus un tratament mai puțin favorabil.

14. Față de dispozițiile OG nr.137/2000, republicată, incidente prezentei cauze, Colegiul consideră că, chiar dacă partea reclamată își justifică reacțiile prin aceea că există o diferență de opinie ce are în vedere desfășurarea activităților, la nivelul unității medicale, aceasta nu poate justifica comportamentul la adresa petentei, prin folosirea unor expresii menite a umili, jigni, a crea un cadru intimidant, ostil, degradant, în cadrul relațiilor contractuale pe care petenta le are cu unitatea medicală.

15. Pornind de la definiția generală a discriminării, art.2 alin.1 din ordonanță, **discriminarea directă**, pentru a reține existența unei fapte de discriminare, trebuie îndeplinite, cumulativ, următoarele condiții: Existența unui **tratament diferențiat** manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință; *Existența unui **criteriu de discriminare**, conform criteriilor reținute de art.2 alin.1; **Tratamentul diferențiat să aibe ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii sau exercitării, în condiții de egalitate a unui drept recunoscut de lege; Existența unor persoane sau **situații aflate în poziții comparabile**, conform art.1 alin.3 din ordonanță; Existența unei **legături de cauzalitate** între tratamentul diferențiat și criteriul de discriminare.***

16. Față de cele expuse, cu privire la îndeplinirea condițiilor art.2 alin.1, reținem fapta reclamatei de a avea un comportament diferit față de petentă, comportament ce are la bază criteriu apartenenței etnice a petentei, ce are menirea de a încălca dreptul la demnitate personală al petentei, comparativ cu celelalte persoane din unitate, care nu erau de etnie romă, reținându-se astfel și raportul de cauzalitate directă dintre comportament și criteriu.

17. Relativ la **dreptul la demnitate**, reținem dispozițiile art.15 din OG nr.137/2000, republicată, ce dispune că „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidenta legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propaganda naționalist-șovină, de instigare la ura rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasa, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia*”

18. Aceasta este singura dintre faptele prevăzute și sancționate de OG nr.137/2000, republicată, la care legiutorul a condiționat expres existența contravenției de neincidenta legii penale. Acest lucru nu face decât să

evidențieze pericolul social sporit al acestor fapte. Deasemenea, condiționarea are în vedere și sancționarea distinctă făcută de legea penală, prin incriminarea faptelor de insultă și calomnie.

19. Art.15 cuprinde 2 teze distincte, respectiv sub denumirea de încălcare a dreptului la demnitate, legiutorul a reținut acele fapte ce au caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, precum și acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității umane, crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare. Condiția esențială a acestor fapte constă în caracterul public al acesteia, respectiv săvârșirea faptei în public.

20. Raportat la speța în cauză, Colegiul consideră că sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 15 din O.G. 137/2000, respectiv: Fapta reclamatei constituie un comportament manifestat în public; comportamentul vizează atingerea demnității și crearea unei atmosfere de intimidare, ostilă degradantă ofensatoare îndreptată împotriva petentei; comportamentul reclamatei are la bază apartenența etnică a petentei.

21. Față de aceste aspecte, Colegiul Director al CNCD, reține că faptele ce fac obiectul prezentei cauze, intră sub **incidența art.2 alin.1, coroborat cu art.15 din ordonanță.**

22. Cu privire la sancțiunea contravențională, Colegiul reține că a fost depășit termenul genral de sancțiune, conform OG nr.2/2001.

23. Totuși, dispoziția cuprinsă în art.13 alin.1 din ordonanță, privește eventualitatea aplicării sancțiunii amenzii contravenționale. Per a contrario, Colegiul nu este reținut în aplicarea sancțiunii contravenționale a **avertismentului** de nici o prevedere legală relativă la prescripția aplicării acestei sancțiuni.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate cu privire la afirmațiile reclamatului ce fac referire la un anumit comportamentul părții reclamate manifestat în public, intră sub incidența dispozițiilor art.2 alin.1, coroborat cu art.15 din din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.
2. Sancționarea părți reclamate cu avertisment;
4. Clasarea dosarului.
5. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.
6. O copie a hotărârii se va transmite

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita.

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI TEODORA - Membru

CAZACU IOANA - Membru

HALLER ISTVAN - Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA- Membru

STANCIU CLAUDIA SORINA – Membru

VASILE ALEXANDRU VASILE – Membru

Hotărâre redactată de către:

V. A. V.– Membru Colegiul Director al CNCD

V. D. – Asistent Colegiul Director al CNCD

Data redactării: 09.08.2012

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.